

Den baltiske Kirke og Revolutionen.

Af L. P. E. Groothe, Søndagspræst i Vibau.

De baltiske Provinser: Kurland, Lifland og Estland hører som bekendt til de Gubernementer i det vældige Czarrige, der langst og blodigst har været hjemgjorte af Revolutionens rødder, og endnu er de saa langt fra at være komne til Ro, at Liflands Generalguvernør for nylig i en Indberetning til St. Petersborg har bedt om Troppesforstærkninger, da den Stillehed, Landet viste, kun var paa Doerfladen.

Gjendommeligt for den baltiske Revolution har Forholdet til Kirken været. Medens man i det østlige Rusland, selv blandt de gennemgaaende fanatiske revolutionære fundede og i de senere Tider ofte stærkt indifferente Jøder, har ladet Kirker og Synagoger være udenfor Spættelærerne, betragtet dem som fredelige Steder, saa er man her til Lands gaaet yderst brutalt aggresstivt til Værts mod Kirken og dens Mand.

Grundene dertil er forskellige. Men for jeg stiftede disse — et Par orienterede Bemærkninger om de temmelig brogede Befolkningsforhold. Af de tre Provinser ca. 2,400,000 Indbyggere — Lifland 1,300,000, Kurland 676,000, Estland 413,000 — udgør Letter og Ester hovedparten, idet Letterne — i Kurland og det sydlige Estland — tæller lidt over en Million, Esterne — i Estland og det nordlige Lifland — ca. 900,000.

Letterne derimod — det i Kurland drejer sig om de kulturelt højest udviklede Folk — naar kun op til omtrent 200,000 (deraf i Riga 55,000), Russerne udgør 150,000 og Resten bestaar af Jøder, Polakker, Lithauer og fremmede — blandt hvilke sidste der i Forbigaaende sagt i Estland findes 5,700 Svenske. Konfessionelt set stiller Forholdet sig saaledes, at langt den overvejende Del af Befolkningsmængden, nemlig 1,900,000 er Lutheranere, 275,000 er Graæk-Katolikke, 100,000 er Romersk-Katolikke, 800,000 er Jøder og 6,000 Baptister. De Orthodoxes ret store Tal er fremkommet derved, at en lille ringe Del af Letter og Ester under de sidste 50 Aars Russificeringsbestræbelser er traadt over til den russiske Kirke — dels af Uvidenhed og dels lofede af guldene — slet holdte — Løfter.

Da Letterne for 700 Aar siden trængte ind i Landet, kom de som Rønmand, Riddere, Gejstlige, og var herved prædestinerede til at blive Herfjere over det ukultiverede, uvidende og uforsvandlede letteste og mest frivillige Folk, der lige indtil vor Tid næsten udelukkende har levet paa Landet som Bønder og Arbejdere og i kun meget ringe Tal i Byerne som Smaahaandværkere og Tjenestefolk. Forst det sidste Decennium har set Bøndernes gaae alademiste Veje. — Letterne gaa vel de undertrykte Bønderes Kristendom og Kultur til en vis Grad, men søgte ellers ikke at have dem op til deres eget Standpunkt, holdt sig tværtimod som Gudsjegere, Præster, Læger, Forvaltere, Rønmand i fornem Afstand fra dem — Herterne overfor Trællene — og begit hermed en Fjæst, der nu har hænet sig dyrt. Rønsmændene var og er som Smaatonger paa deres ofte ældgamle Slotte og udtratte, indtil 10 Kvadratkil store Besiddelser og har den Dag i Dag hovedsagelig Bondelandets kommunale Forvaltning i Hænde, ligesom de ogsaa har fortaaget at stæffe sig fri for forskellige Afgifter, som derved er komne til at holde paa Bønderne, hvad der naturligvis har været en bestandig Kilde til Forbitrelse hos disse.

Blandt Aarsagerne til Revolutionens raseriet — særligt i den letteste Befolkning, — vendte sig saa frygtelig mod den lyst-lutheriske Kirke, kan man vistnok i første Række stille den baagnende nationale Bevidsthed. Forst i nyeste Tid efter Tjuehundreders Dvale har Letter og Ester begyndt at føle sig som Folk med selvstændige Gjendommeligheder og Ret til at leve et eget Liv. Denne Vækkelse skyldes den saftfulde ungestærke og ungtættelige Bevægelse og har først fundet gøre sig gældende, efter at der gennem de stuerende Bondesønner og deres Virksomhed havde dannet sig intelligente, mere selvbevidste Lag, der regnede det for en Væresag at være Letter eller Ester og søgte at holde sig lige uopavirket af tysk og russisk Væsen og at oparbejde en national Stemmning. For at naa dette Maal var det naturligvis ikke mindst vigtigt at modarbejde alt, hvad der formæntes at kunne virke hæmmende i saa Henseende og da særlig Kirken, der hidindtil havde staaet som det eneste vortelige samfælle, men hvortil var etnisk eller lettisk. Dette nationale Røre, som igjort oprindeligt optraadte maadeholdent, fik straks fra første Færd en stærk Forbundsfaale i den specielle blandt Letterne og her med mest Grund herstende Misforholdene med Kirkeforholdene, først og fremmest med Gudsjegernes og de vedkommende tyske Rønmands Patronatsret d. v. s. Retten til at bekæmpe Balg af Præster, idet Embederne paa Landet befattede efter Adelsens i Byerne efter Rønmandsforholdenes Billie. Præsterne er derfor næsten alle tyske, hyppigst ikke det letteste Sprog tilstrækkeligt mægtige, som Regel mere eller mindre fremmede for Menighedens Sæder, Stille og Tænmæde og i den almindelige Bevidsthed staaende som indvandere og Herter overfor de indfødte og undertrykte. Fra lettisk Side bestyldes de endvidere for Uværlighed til deres Gjerning, en Bestyrdning, der dog vist i Hovedsagen kun har Ombygdighed for tidligere Tider. Rigetigere — i hvert Fald tildels — er derimod utvivlsomt en anden Bestyrdelse, nemlig at de ikke ser deres vigtigste Opgave i Sjælsorg og i at højne Menighedens Dannelsestidpunkt, men i at arbejde for Tjuehundredes Sag og drive en Patronatsherrens velbehagelig Politit, hvorved Prædikestolene er bleve Tribuner for Interessopolitit.

Nogen Berettigelse kan maaske denne ældgamle Patronatsordning have, naar det betantes, at Kirkerne alle er byggede af Baronerne og Præstestænderne langt overvejende udrædes af disse og af de østlige — næsten altid meget saa — tyske Familier i Sognet, men den bliver ugefuldt en stor Uretfærdighed, naar der ses hen til, at Menigheden er lettisk, at der f. Eks. i Sogne paa 5-6,000 Mennesker eller flere ikke findes mere end 2-3 Dusin tysttalende. Særlig hos Letterne er — som sagt — Forbitrelsen udbjomsom og var det allerede længe for socialistiske, anarkistiske og social-revolutionære Tilbøjeligheder dukkede op. Selve da kunde det se, at Præster, valgte af Patronen og med Menighedernes Billie, maatte føres gennem Kirken af Politit. Der skal endog have været et Tilfælde, hvor den nyvalgte Præst er bleven rodet ned af Prædikestolen og har faaet sin Kjele konfiskeret. At haade Patroner og Konfiskatorer (Provinserns fornemste lutherisk-kirkelige Instans) ofte har taget altfor utilbørlig ringe Hensyn til selv højt berettede Ønsker, hrede af lettiske Menigheder, derpaa tydeligt følgende — der tilmed kun skal være et Eksempel blandt mange — som fandt Sted her i Vibau for fire Aar siden. En lettisk Menighed paa cirka 12,000 Medlemmer, hovedsagelig Arbejdere og Folk i smaa Aaar, stude have sig en ny Præst. Valget af denne bestemtes alene af Byens to tyske Rønmandsgilder. Menigheden selv havde ingenstemt Indflydelse. Da den hidindtil eneste en bestemt Mand valgt, indsendte 200 af de mest fremragende Medlemmer Ansøgninger til Konfiskatoriet og Gilderne med Bøn om, at man vilde vælge den eneste, idet Ansøgerne tilbød i saa Fald selv at ville overtage Sagsrøringen. Men hvortil Konfiskatoriet eller Gilder tog noget Hensyn: en Dyster blev antaget paa Trods af Rønmandens Billie.

Resultatet blev, at en stor Del traadte ud og dannede en ny Menighed, andre ikke blot udmeldte sig af Menigheden, men vendte Kirken fuldstændig ryggen, og den paatvungne Præst blev under Revolutionen en Eftermiddag overfalden i Kirken af en halv Snes blufærdige Individuer og saa hvort mishandlet af Knivstik og Knivstik, at han blev liggende blodig og bevidstløs paa Gulvet og først genbaandt sin Førlighed efter lange Tiders Hospitalsoophold. — Det er klart, at et Tilfælde af den Art under saadanne Omstændigheder kun vanstæftigt har kunnet uddrive sig. Præsten er efterhaanden kommen til at staa blot som Embedsmanden, ofte mere som Forsægler af en Folket hændelig Sag end som Folketets Sjælsfjærg.

Hertil kommer endvidere Mangel paa Kirker og Præster, der har gjort sig til, at Sognene — altfor flere — er bleve fremmede for Præsten. I de tre Provinser med ca. 1750 Kv. Mil findes kun omkring 325 Præster. Fordelingen er, endnu, trods Fjotatallets Vækst, den samme som paa Reformationsstiden. I Gennemsnit falder der paa hver Kirke (og dermed omtrent og

faa paa hver Præst) nu ca. 6600 Personer. Et Par smaa Landfogedne i Lifland er nøde paa 3500 og 2400 Medlemmer; men liget hører til Undtagelserne. I Riga, hvor der sigefrem er Kirken, kommer der paa hver Kirke gennemsnitlig 14,240 Personer. En enkelt Menighed tæller endog 42,000, en anden 25,000. 32 liflandste Menigheder har fra 10—20,000 Sjæle, 50 fra 5—10,000. Naar man betænkter, at disse Menigheder næsten alle er Landmenigheder med en til stærkt spredt Befolkning, fortaas det, at Sognene strækker sig over vældige Fladerum. En Kirkeafstand paa 2-3 Mil (danske) er derfor ikke nogen Sjælsfærd. Misforholdet træder tydeligt frem, naar man til Sammenligning erindrer, at Danmark paa sine 700 Kv. Mile har over 1200 Præster eller en Præst for hver ca. 1650 Mennesker. Under saadanne forvandlede Tilstande har Præstens Sjælsfjærggjerning, hans personlige Kendskab til og Paavirkning af de enkelte begrundelsesvis ikke fundet være særligt indgaaende. Alligevel er Kirkerne som Regel fulde. De store Sogne bidrager naturligvis væsentlig hertil; men desforuden er Gudsstjensbestyrelser i sig selv ikke daarligt. Grunden til dette ligger dog maaske ikke saa meget i en bevidst kniplig Trang som i gammel Vane, rigelig Tid, Lyst til at høre nyt, høre officielle Betændelsesreiser, træffe Venner, finde Udspredelser. Ogsaa skal den Anstufelse være ret udbredt blandt Letterne, at paaser man blot sin Kirkegang, behøver man ikke at være saa usjeregende med sin daglige Vandring. — Kirkebesøgets Størhed maaske bedst ved Tallet paa Raaberogæfter, som efter danske Forhold vist rolig kan betegnes som overvældende. Af Liflands 1,160,000 Lutheranere var i 1904 de 741,600 Raaberogæfter, hvilket vil sige 740 Kommunitanter for hver 1000 Indbyggere paa Landet, i Riga derimod (med ca. 87,000 Kommunitanter*) kun 388 for hvert 1000. Blandt Kurlands 604,000 Lutheranere var i Fjor ca. 476,500 Raaberogæfter. Men det er betegnende for den Uværlighed og det antikirkelige Sindelag, Revolutionens agitation i de baltiske Provinser har ført med sig, at Raaberogæfterne i Kurland 36,000 og Lifland ikke mindre end 116,000 flere.

Som tredie Aarsag maa nævnes Russificeringsprocessen. Det gjaldt for denne at faa Bugt med den lutheriske Kirke og Stole. Allerede for 60 Aar siden begyndte den ordofofiske Kirke sin Propaganda blandt Letter og Ester, og i Tusindvis traadte Folk over, lofede af fagre Løfter om at faa Land tildeft, til sig Sorg og Fortvilelse for dem selv, naar de — som Regel for sent — kom til Erkendelse af deres Fjæstrin.** Toleranceordningen af 1905 har for mangfoldige saadanne været en lærfommen Befrielse. I de senere Aar er Antallet af Overtrædelser ret ringe, i Lifland gennemsnitlig kun 339 Personer aarlig.

Først langt senere, fra 1887, har man paa begyndt Erobringen af Stolen. Taktet være det tyske Rønmandsforhold er de baltiske Provinser vel forknede med Fjotestoler: I Estland en Stole for hver 671, i Lifland for hver 788, i Kurland for hver 1166 Indbyggere, hvilket efter russiske Forhold er udmærket, idet Gennemsnittet for Rusland er en Stole for hver 1676 Mennesker.

Allerede i det til Kurland grænsende Gubernement Rønno — Lithauerne — findes kun en Stole for hver 4427 Indbyggere, og værre stiller Forholdet sig længere borte: I Balu f. Eks. kun en Stole for hver 7742, i Dagestan endog kun for hver 30,876 Indbyggere, og værst i Sibirien, hvor Bergana maa nøjes med en for hver 97,526 Indbyggere. Men dette er ogsaa Mjernes Topunkt. Af 11½ Million stolespligtige russiske Børn besjger kun lidt over 4 Millioner Stolen.

Ogsaa i Henseende til Stolebesjgning*) Rønno har ca. 75,000. **) I Provst Skudviks interesse, just nu aktuelle Skrift: En Kirke under Korset, Skildringer fra Østerrøbiner, Moskø 1895 — vil man finde ikke faa grifende Eksempler fra denne Side af Russificeringens Virksomhed.

get staar de baltiske Provinser forrest, idet Kurland paa hver 1000 stolespligtige Børn har 600 stolespligtige, Estland 640, Lifland 710 (Rønno kun 150, Dagestan 20 og Bergana — kun 5!).

Jndtil 1887 var Stolen som thyl under Tilfyn af de lutheriske Præster, der herigennem søde en baade moralisk og pædagogisk gavnlig Indflydelse paa Folket. Dette gik imidlertid ikke an, naar Russificeringen stude have Fremgang, og Præsterne maatte derfor vige Pladsen for regeringsanfatte Stoleinspektører, der dog altfor faa til at kunne gøre virkelig Gaad og ganske udenfor med lettest og etnisk Nationalitet. Præsterne fik kun Ret til en liden Kontrol med Religionsundervisningen. Tillige bestemtes det, at Undervisningen — paa nogle Religionskoster nær — stude foregaa paa Russisk. En stor Del gamle, erfarne, men ikke usjæftlyndige Lærere blev derfor uden videre afstedigede og de, der som i Stedet, var hyppigst baade uvidende og udgytge, i ikke saa Tilfælde tilmed foragtelige Renegater, hvem Børnene hvortil havde Respekt for eller Kærlighed til, og hvis russiske Sprog de saa lidet forstod, at deres Læren ofte blev en blot mekanisk Efterplapren, saaledes at de i deres Modersmaal oar ude af Stand til at gøre Rede for, hvad der var indpodet dem paa Russisk. Hvor lidet eftertragtet og agtet Almue lærervirksomheden er, kan ses deraf, at det bestandig kniber med at faa mandlige Lærere. Hvis Aarsag Lifland forrige Aar maatte tage sin Tilflugt til ikke mindre end 155 ueksaminerede Lærere. — Under saadanne Forhold er det — leffortaaeligt — gaaet ligebage med Undervisningens Kvalitet og med den etiske og religiøse Sjælsfjærg af Børnenes Liv. Overfladisk og umoden Atheisme har faaet Lov til at brede sig frodigt blandt Eleverne, hyppigt begunstiget af de hvortil sædelt eller religiøst tilstrækteligt højtstaaende Lærere, der endmere ofte har været Revolutionære af renefte Vand og søgt at indpode Børnene deres social-revolutionære Jæder. Det har da ogsaa under Revolutionen ikke hørt til Sjælsfjærdene, at ældre Elever med storartet Overlegenhed har erklæret: der er ingen Gud, ingen Syn, ingen Lovighed til — for ikke at tale om 17-18 Aars unge Mennesker, der i talrige Tilfælde har vist sig fuldstændig tabt for al Moral og Religion — som en Præst udtrykte det — og hvem derfor en rentud forfærdelig Mængde af den store Masse politiske og andre Mord Røverier skyldes.

Jøvrigt har Russificeringspolitiken ikke været uden Fremgang: Antallet af graæk-katolikke Kirke-Stoler er i Lifland i Løbet af 8 Aar vokset fra 104 til 369 med et Besjg af 2000 lutheriske Børn foruden de oridofofiske, og i meget er det lykkes dem at bryde Tjuehundredes og særlig den lyst-lutheriske Kirkes Indflydelse. — Sit egentlige Maal, at gøre Ester og Letter til Russer, har den derimod i det Store og Hele saa lidet naaet, at disse tværtimod har samlet sig og gjort energisk Front mod den nye fremrykkende Fjende af deres Nationalitet. Den har saaledes mod sin Billie bidraget til at styrke Nationalfølelsen, men har samtidig utvivlsomt etisk og religiøst anrettet ubodelig Stude og været trofjætt medvirrende til Revolutionens Udsejelse.

Den bekendte Bog "Vejleder til Sundhed" med mange Illustrationer og Planer sendes frit overalt. Denne Bog er populært skrevet, saa at enhver kan forstaa den. Den har reddet og vil komme til at redde Mennesker i Tusindvis fra Graven.

De, som have læst denne Bog, mene, at den er sin Vægst værd i Guld. Det er en Bog for alle og enhver, ung eller gammel, Mand eller Kvinde, rig eller fattig — alle burde have Nytte af den. Bogen er nyttig saavel for raske som syge. De raske lærer af den, hvorledes de skulle forebygge Sygdomme og leve et lykkeligt Liv. De syge bør læse om de forskellige Sygdomme og den Maade, hvorpaa de kunne helbredes.

DR. E. C. COLLINS Medical Institute. 140 W. 34 St., NEW YORK.

PATENTS Write at once for the most liberal offer ever made for obtaining patents and ask for the "INVENTORS GUIDE", the best book published for inventors. Best references. ESTABLISHED 20 YEARS. Address: WM. N. MOORE, WASHINGTON, D. C.

Agenter Dufkes for det mest historiske og værdifulde "Kvinden og Hjemmet" med to Bøger, "Kvinden og Hjemmet" og "Kvinden og Hjemmet". Den første Bogen er en praktisk Håndbog for Kvinden, der vil gøre hende mere selvstændig og mere ansvarlig i Huset. Den anden Bogen er en praktisk Håndbog for Huset, der vil gøre det mere harmonisk og mere behageligt.

For 25 Cents. Kvinden og Hjemmet. Den første Bogen er en praktisk Håndbog for Kvinden, der vil gøre hende mere selvstændig og mere ansvarlig i Huset. Den anden Bogen er en praktisk Håndbog for Huset, der vil gøre det mere harmonisk og mere behageligt.

Dufkes. En Slægtfjændt Tanke om det gode Arbejde ved at henvende sig til Chris. Nelson, North-Id., Minn.

RASMUS JOHANSEN. Er vist forsynet med Avnsredskaber for det kommende Aar. Deering Binders, Mowers, Rakes, Twine, stort Lager af Repairs samt J. I. Case line af Maskineri, som har gjort sig selv berømt ved Kvalitet. Capitol City Buggies med Automobil Seat. Cream Separators. En Pris til alle, men billig; kom og se for du køber.

HAVETS MONARKER. De kommende Kjømpe Cunardere MAURETANIA & LUSITANIA, de eneste eksisterende fire-Skrue Turbin Dampskibe, 800 Fod lange, 43,000 Ton Displacement og 75,000 Hestekræfter, ventes at blive Verdens største, hurtigste og mest elegante Skibe.

Naar De sender efter Venner eller reiser til Gamle Landet Kom ihu den gamle paalidelige CUNARD LINE. Etableret 1840. REKORD PASSAGE 5 DAGE, 7 TIMER, 23 MIN. Til Skandinavien 8 dage, 5 Timer.

De Kjømpestore, hurtige nye Dampskibe CARMANIA, (Tre Skrue Turbin.) Det største Turbin Dampskib som eksisterer. (Dobbeltskruer). 676 Fod lange, 26,000 Ton, 21,000 H. kr. og to af de største i Verden.

De storartede Dobbeltskruer Dampskibe LUCANIA, CAMPANIA, 620 Fod lange, 30,000 Hestekræfter. Hurtigste Dampskibe i N. Y.-Liverpool Ruten.

De hurtigste Express-Dampskibe UMBRIA, ETRURIA, 525 Fod lange, 14,500 Hestekræfter. De Kjømpestore Dobbeltskruer Dampskibe IVERNA, SAXONIA, 600 Fod lange, 14,150 Ton. To af de største Dampskibe, som angaaende an Øbet Boston.

806 Forbindelser til alle Skandinaviske og Finske Havne. Se vore Agenter angaaende specielle nye TREDE KLASSES BEKVÆMLIGHEDER. F. G. WHITING, Mgr. West. Dept., 8-2 CORNER DEARBORN AND RANDOLPH STS., CHICAGO.

Den bekendte Bog "Vejleder til Sundhed" med mange Illustrationer og Planer sendes frit overalt. Denne Bog er populært skrevet, saa at enhver kan forstaa den. Den har reddet og vil komme til at redde Mennesker i Tusindvis fra Graven.

De, som have læst denne Bog, mene, at den er sin Vægst værd i Guld. Det er en Bog for alle og enhver, ung eller gammel, Mand eller Kvinde, rig eller fattig — alle burde have Nytte af den. Bogen er nyttig saavel for raske som syge. De raske lærer af den, hvorledes de skulle forebygge Sygdomme og leve et lykkeligt Liv. De syge bør læse om de forskellige Sygdomme og den Maade, hvorpaa de kunne helbredes.

DR. E. C. COLLINS Medical Institute. 140 W. 34 St., NEW YORK.

PATENTS Write at once for the most liberal offer ever made for obtaining patents and ask for the "INVENTORS GUIDE", the best book published for inventors. Best references. ESTABLISHED 20 YEARS. Address: WM. N. MOORE, WASHINGTON, D. C.

Agenter Dufkes for det mest historiske og værdifulde "Kvinden og Hjemmet" med to Bøger, "Kvinden og Hjemmet" og "Kvinden og Hjemmet". Den første Bogen er en praktisk Håndbog for Kvinden, der vil gøre hende mere selvstændig og mere ansvarlig i Huset. Den anden Bogen er en praktisk Håndbog for Huset, der vil gøre det mere harmonisk og mere behageligt.

For 25 Cents. Kvinden og Hjemmet. Den første Bogen er en praktisk Håndbog for Kvinden, der vil gøre hende mere selvstændig og mere ansvarlig i Huset. Den anden Bogen er en praktisk Håndbog for Huset, der vil gøre det mere harmonisk og mere behageligt.

Dufkes. En Slægtfjændt Tanke om det gode Arbejde ved at henvende sig til Chris. Nelson, North-Id., Minn.

RASMUS JOHANSEN. Er vist forsynet med Avnsredskaber for det kommende Aar. Deering Binders, Mowers, Rakes, Twine, stort Lager af Repairs samt J. I. Case line af Maskineri, som har gjort sig selv berømt ved Kvalitet. Capitol City Buggies med Automobil Seat. Cream Separators. En Pris til alle, men billig; kom og se for du køber.

HAVETS MONARKER. De kommende Kjømpe Cunardere MAURETANIA & LUSITANIA, de eneste eksisterende fire-Skrue Turbin Dampskibe, 800 Fod lange, 43,000 Ton Displacement og 75,000 Hestekræfter, ventes at blive Verdens største, hurtigste og mest elegante Skibe.

Naar De sender efter Venner eller reiser til Gamle Landet Kom ihu den gamle paalidelige CUNARD LINE. Etableret 1840. REKORD PASSAGE 5 DAGE, 7 TIMER, 23 MIN. Til Skandinavien 8 dage, 5 Timer.

De Kjømpestore, hurtige nye Dampskibe CARMANIA, (Tre Skrue Turbin.) Det største Turbin Dampskib som eksisterer. (Dobbeltskruer). 676 Fod lange, 26,000 Ton, 21,000 H. kr. og to af de største i Verden.

De storartede Dobbeltskruer Dampskibe LUCANIA, CAMPANIA, 620 Fod lange, 30,000 Hestekræfter. Hurtigste Dampskibe i N. Y.-Liverpool Ruten.

De hurtigste Express-Dampskibe UMBRIA, ETRURIA, 525 Fod lange, 14,500 Hestekræfter. De Kjømpestore Dobbeltskruer Dampskibe IVERNA, SAXONIA, 600 Fod lange, 14,150 Ton. To af de største Dampskibe, som angaaende an Øbet Boston.

Noget er i Veien.

Dine Følelser angiver det, dit Udvænde viser det. Muligvis du ikke ved, hvad det er, eller hvad du bør gjøre, men du vil ingen Fjæl gjøre, om du forsøger

Dr. Peter's Kuriko,

det gamle, velprøvede Urtemiddel. Den indeholder intet, som ikke vil gjøre dig godt. Den renser Blodet, styrker hele Systemet. Den har ikke tabt sin Kraft ved at ligge paa Apothekernes Hylder. Forhandles kun af specielle Agenter.

DR. PETER FAHNEY & SONS CO., 112-114 So. Hoyne Ave., CHICAGO, ILL.

FOR SØNDAGSSKOLELÆRERE

FORKLARINGER TIL Bibelhistorier og Luthers Katekismus

Disse Bøger har i længere Tid været udsolgt, men have nu i ny Udgave.

Samtale over den bibelske Historie.

En Gaanbog for Lærere og Uunge. Tredie Udgave. I fri Bebejelse ved Lære. H. Chr. Hansen og Sognepræst H. L. Kasen over det gamle og nye Testaments Historie; 630 Sider paa fint Papir, stærkt indbundet. Pris **\$2.80**

Samtaler om Luthers Gille Katekismus.

En praktisk Gaanbog for Søndagskolelærere. 4de Udgave, gennemset og ændret efter Originalens 1ste Udgave ved J. P. B. Petersen, 2 folio-linjer. 480 Sider godt indbundet. Prisen er **\$2.00**

Bege Bøger faas i

Danish Luth. Publ. House.

BLAIR, - - - NEBRASKA.